N. 86.

# KURYER LITEWSKI

w WILNIE Sobota dnia 27 Pazdziernika. V. S. ROKU 1806

S. PETERSBURG V. S. d. 19 Pazdziernika. Tauriiski rząd Gubernski doniosł Senatowi, że d. 6 Sierpnia Tauryiski Sąd sumienny został otwarty. Ponieważ wiele okrętów kupieckich wchodziło do portów Rossyiskich nad morzem Baltyckiém leżących omiiaiąc kommissyą kwarantanny w Helsingoer, J. J. Mość rozkazał, ażeby celne komory od wszystkich statków, które nie pokażą należytego świadectwa o zdrowiu i bezpieczeństwie od pomienioney kommissyi, za karę odbierały opłatę 2 razy wyższą, niżeliby wypadało zapłacić za wzięcie świadectwa od kommissyi w Helsingoer, ten zaś dochod ma być wnoszony do opieki powszechnego opatrywania. Jeżeli zaś na którym okręcie pokażą się znaki chorob zaraźliwych, ten bez świadectwa przybyły do portu, ma być odsyłany niemieszkaiąc do Helsingoer.

W tych d. szkoły kupieckie w naszey stolicy odprawiły examen publiczny; uczniowie dawali dowod postępku swego; z których liczby 77 otrzymali nadgrodę w medalach srebrnych, księgach, i innych rzeczach.

CONSTANTINOPOL d. 18 Września. Ambassador Francuzki G. Sebastiani miał prywatną tylko audyencyą u Sułtana, godzin 4 trwaiącą; wkrótce podobno publiczną otrzyma, gdyż podarki z Paryża spodziewane, które wtenczas ma ofiarować, są nie daleko. Złożenie z urzędu Hospodarów Multańskiego i Wołoskiego, Ypsilanti i Morousi, sprawiło u nas wielkie wrażenie na umysłach; żałuią powszechnie wszystkich panów, którzy krótko rządząc, do prowincyi swoich umieli wprowadzić nieznane przedtym bezpieczeństwo i porządek, utrzymać wewnętrzny pokoy, zabudować podupadłe woynami dawnemi, pożarem zniszczone miasta, rolnictwo kwitnącem uczynić, handel podnieść z upadku, wprowadzić rękodzieła, ziednać dla siebie miłość poddanych którėmi rządzili po oycowsku. Słychać że Morousi znayduie się w stolicy Ottomańskiey, sprawę dać maiąc z postępków swoich; lecz o tém słusznie wątpić możemy.

Nastąpiła wielka odmiana w Ministeryum Tureckiém. Naprzód W. Wezyr Hazy Jzmael złożony został z urzędu, i na wygnanie posłany do Brusy miasta Natolii; ledwie udał się w drogę pośpieszaiąc na przeznaczone mieysce, gdy goniec rychło wyprawiony doścignoł, do stolicy powracać kazał nieszczęśliwemu, i do więzienia zaprowadził. Na mieysce iego Hetmanem i Kanclerzem W. państwa Ottomańskiego został Aga Jańczarów Halimi Jbrahim; tego zaś urząd w armiach Tureckich wysoki oddano Kiai Mehemet Salih. Wkrótce potém Mufti odebrał rozkaz oddalić się od posługi publiczney do życia utaionego; obowiązki tego sprawować zaczoł Nakib Eschraf Duri Zade.

Nie tu koniec odmianom. Kiaia Bey, czyli Minister wewnętrznych interessów musiał ustąpić mieysca Mustafie Effendi który był sekretarzem oddalonego Wezyra. Naostatek 2 Tefterdars czyli Podskarbiowie państwa, Tchlebi i Feitez Ullah stracili urząd, których zastępuią Osman Effendi, Arpa Emini. Zwrócił też Selim 3 uwagę na woyska swoie: regularnych sposobem Europeyskim ćwiczonych wodzem był Kadri Basza mąż wprawdzie doświadczony i waleczny, lecz prędki, popędliwy, zbyt surowy. Temu Porta oświadczyła nieukontentowanie iego postępkom przypisuiąc bunt podniesiony w Adrianopolu, i nieukontentowanie mieszkańców Romelii powszechne; ponieważ Kadri nie umiał ich nakłonić do zgody, i z żołnierzem swoim połączyć. Trudny ten obowiązek poruczony iest dawnemu Wielkorządcy Bośnii Bekirowi, który swoiém pośrednictwem przywrócił był pokoy Serwianom z Jańczarami Belgradu. Temu kazano śpiesznie wyieżdżać do Silistryi, przyiąć kommendę woysk regularnych, a całey dzielności użyć w nawróceniu rokoszanów.

Kampania przeciw Czernemu iuż zapewne zagaiona nie będzie w r. terazn. przyszła iesień; domowe spory nie ukończone, lud zbroyny, wyiowszy regularnego żołnierza, do domów powraca, naybardziey Azyatycki do znoszenia zimy i polowych niewygod nie przywykły. Powiadaią, że Sułtan wodzom swoim w stronę zachodnią posłanym rozkazał traktować z Czernym o ugodę: wierzyć trudno, żebyśmy to czynić mieli na pozor, nie w chęci poiednania się rzetelnego i trwałego, lecz iedynie dla przewłoki czasu, ażeby uśpieni Serwianie zapomnieli zwykłey ostrożności, Turcy zaś mieli potrzebną chwilę do spoczynku, przytłumienia rozruchów stolicy bliższych, i zebrania nowey potęgi.

BELGRAD d. 1 Pazdziernika. Odebraliśmy dokładnieyszą nieco wiadomość o bitwach między woyskiem Chrześciańskiém i Tureckiém stoczonych d. 8 10, i 12 Września. Ostatnią wygrał zupełnie Passwan Oglou pod Aricza. Serwianie klęskę powinni przypisać opieszałości dowodzc w swoich, którzy mogąc, prędkim obrotem zayść z boku, pokazać się z tyłu nieprzyiacielowi, tego iednak uczynić zaniedbali. Lud walczył z naywiększym zapałem i zaciętością; lecz maiąc do czynienia z takim wodzem i ćwiczonym żołnierzem, przewyższaiącey liczbie kroku nie dotrzymał. Strata z obustron wielka, Passwan Oglou zabrał 800 ieńców i oboz cały.

Większą bez porównania klęskę ponieśli Ottomanie w 2 rozprawach pod Somkay. d. 8 walczono dość krótko; Turcy zrażeni odporem niespodzianym, oddalili się z boiowiska rychło, zostawuiąc dział 11 zwycięzcom, wiele prochu, bydła, i wszelkiey żywności. Lecz na d. 10 przyszło do cięzkiego spotkania; Serwianie i Turcy ubiegali się do wygraney z równą ochotą i odwagą Jbrahim często ponawiał attak zawsze daremny: murem stał lud Czernego. Wodz Ottomański straciwszy 12 t. zabitych i ranionych, pierzchnoł nakoniec, 3 t. w niewolę poszły; trwała bitwa od świtania do wieczora. Porażenie nowet d. 12 lewego Chrześcian skrzydła przez Passwana Oglau nie ośmie-

iło Turków do nowey potrzeby. Cokolwiek było d. 16 Czerny w obozach swoich i po całey Serwii uroczyście ogłosił zawarte z Jbrahimem broni zawieszenie, rozkazuiąc woysku i obywatelom dziękować Panu Zastępów za odniesione zwycięztwo, i skutek onego spokoyność. Obrządek dopełnili Serwianie d. 20 strzelaniem z armat przy modlitwie. Podobnym sposobem Turcy o tém przestrzeżeni artylleryi swoiey z wałów Belgradzkich grać kazali.

O zawieszeniu broni co rozumieć trzeba nie wiemy; podobno umówione nie było na czas długi, albotéż nie było powszechne i nie rozciąga o się do nas, ponieważ d. 5 Kusanzy Ali na czele Janczarów swoich zrobił silną wycieczkę na oboz Chrześciański, lecz znalazłszy gotowych Serwianów i odpor silny, poniosł w ludziach stratę niemałą, i do murów powrócił. Obleżenie twierdzy nie iest bynaymniey zaniechane, chociaż po owey wycieczce obie strony zachowały się w pokoiu, czekaiąc iak słychać, skutku rozmów zaczętych w Semendryi między deputatami od Czernego wyznaczonemi, a Kommissarzami, których Sułtan przysłał, dla pogodzenia rozróżnionych. Powszechne iest rozumienie, iż wodz Serwianów i cała z nim starszyzna nie przystąpią do żadnego układu, ieżeli gruntem i zasadą przyszłego pokoiu nie będzie udzielność ich narodu. Pierwszym z pełnomocników Selima 3 iest Muhasil Beg; ten przystąpił do dzieła, kończyć sam nie chce, czekaiąc 2 ieszcze towarzyszów którzy od Wezyra W i Bośniaków są wyznaczeni.

Gdy ta wiadomość rozeszła się w Belgradzie, obywatele Turcy, z nimi Basza więzień Janczarów oświadczyli gotowość opuszczenia twierdzy, którey oddanie Serwianom będzie pierwszym warunkiem przymierza; lecz Kusanzy oświadcza nie odmienną chęć bronienia się do upadłey, i dochowania Sułtanowi miasta ważnego, póki sam żyw będzie, utwierdzony w uporze boiaźnią, ażeby Czerny wychodzącym Muzułmanom własności wszelkiey i życia nie wydarł. Serwianie pokazuiąc skłonność i łatwość do zgody bacznemi na wszystsko i ostrożnemi być nie przestali: nie składaią broni chociaż iest zawieszona, podeyrzenie maiąc, azali Turcy pod tym pozorem zwłoki tylko czasu nie szukaią.

WIEDEN d. 25 Pazdziernika. Gazety dworskie zawieraią krótkie doniesienie o zaczętych krokach nieprzyiaznych między Prussami i Francyą. D. 9 część prawego skrzydła armii Pruskiey złożona z leib i Koehler huzarskich, Wedel i Ferdynand regimentów pieszych, postąpiła przez Melrichstadt, Gleicherwiesen, Schweinfurt, i Koenigshofen, grożąc lewemu skrzydłu. Co postrzegłszy Francuzi, miasto Forchheim obleżonem ogłosili; żołnierze wszyscy, 600 zebranych z okolicy wieśniaków pracować w szańcach zaczeło, G. Frere wyznaczony kommendantem: G. Rey odebrał rozkaz wysyłać wiele dział i ammunicyi na obronę Rothenburga, sam pośpieszył do Norimbergi.

D. 14 i 15 między Jena i Zwetzen, nastąpiło ciężkie spotkanie z wielką klęską Francuzów i Prussaków. Panuiący X. Brunświcki został raniony, iakoteż wielu G. Francuzkich, Pruskich, Saskich. Część armii Fryderyka 3 ciągnie do Nordhausen. Kalckreuth z dywizyą swoią i kilko drugiemi przeszedł Elbę w Wittenberg, maiąc zasłonić Berlin stolicę, połączony z woyskiem, które się znaydowało nad rzeką Bober, półkami pozostałemi w Szląsku, i temi które składały rezerwę w Custrinie. W tymże czasie G. Ruchel i Blucher połączyli się z głównym korpusem, któremu sam Król hetmanił. Francuzkie woysko rozłożyć się miało w okolicach Naumburg, Merseburg, i Lipska. Miasto Erfurt utwierdzone cokolwiek na prędce, d. 16 przez umowę bramy otworzyło.

Z Braunau inną, od pierwszey mniey dokładną wiadomość odbieramy o teyże bitwie; Poseł Francuzki G. kommenderuiącemu w twierdzy przysłał kopią listu pisanego do Maxymiliana 1; lecz ten list Ministra Berthier, z Gera d. 14 o godzinie 2 z południa, donosząc o zaczęciu bitwy na świtaniu, i wielkiey stracie, koniec dzieła zostawił nie wiadomy.

Akademia u nas lekarsko chirurgiczna Józefińska za pozwoleniem Cesarskiém, przyieła do grona swego, wielu kraiowych i zagranicznych mężów z doskonałości zaleconych iacy są, Graf Harrach, Hubert, Leone, Joachim, Koenig, Fisher, Rudtorster, Percy, Viebold, Wenzel; Corvisart, Coste, Sabatier, Halle, Pinnella, Pelletan, Boyer, Leroux, Dubois, Larrey, Jvan, Thouret, Lassus, Lepreux, Parmantier, Tissot, Caldani, Ford.

O porażeniu woysk Francuzkich pod Castelnuovo, dokładnieyszą wiadomość odbieramy z Triestu. G. Molitor miał przy uściu Cattaro 15 t. żołnierza, attaku iednak morzem i lądem wytrzymać nie mogąc pod Astrona, zaczoł ustępować do Molonto i Raguzy wdłuż brzegów, zatopiwszy 29 statków, między któremi było 5 szalup działowych; 15 innych ratowało się ucieczką do Wenecyi, lecz od zwycięzkiey eskadry ściganeby były. 10 t. Montenegrinów lądem prześladowało nieprzyiaciela pogromionego, ktory niedaleko Raguzy nowey chciał zaiąć dawne stanowisko Bengas. Strata Francuzów zabitych i ranionych 3 t. ma wynosić: iest pogłoska, że Molitor opuści wkrótce nie tylko Raguzę alteż całą Dalmacyą.

Wczora Gubernator Kłobusicki na wyraźny rozkaz Cesarza, obrządkiem uroczystym oddawał wielki medal złoty honorowy na łańcuhu złotym tuteyszemu obywatelowi Balas Węgrzynowi, który podczas ostatniey woyny, na niebezpieczeństwo siebie narażaiąc, zachować umiał przed okiem nieprzyiaciela wiele sprzętów skarbowych, w spokoyney chwili obiawił i oddał rządowi. Wszystkie urządzenia wewnętrzne znać daią, że dwór nasz ścisłą lecz zbroyną obojętność zachowa, i na przeyście woysk obcych przez Czeskie Królestwo nie pozwoli. Arcy X. Karol Węgierskie regimenta do tego kraiu ciągnące sam zwykł oglądać i ćwiczyć; zdrów i sił znpełnie: za kilka d. ma wyiechać do Pragi, i przebiedz kordon wyciągniony na granicach Pruskich i Saskich. Słychać iż G. Molitor przybył do Fiume ciężko raniony.

STETTIN d. 26 Pazdziernika. D. 14 pod Auerstaedt zaszła krwawa bitwa między woyskiem Pruskiém i Francuzkiém. Nieprzyiaciel prawem skrzydłem ciągnący wdłuż brzegów rzeki Saal wyżey Unstruth, nakłonił wodzów naszych do odmiany pierwszego stanowiska, ażeby postępowaniu Francuzów tamę położyli; główną kwaterę z Blankenheim przez Weimar do Auerstaedt przeniesiono, G. Blucher stanoł pod Weimar. Przed świtaniem zbliżył się do Pruskich obozów nieprzyiaciel; iuż o godzinie z rana 3 słyszano ciężkie z dział strzelanie; Francuzi do dzieła pierwsi przystąpili. Wyciągnione linie nie dozwalały prędkiego marszu Obie strony z naywiększą walczyły zaciętością i uporem. W początkach zaraz rozprawy, X. Brunświcki nieszczęśliwym przypadkiem raniony został przy oku nad nosem od kuli kartaczowey, właśnie gdy przez perspektywę uważał okrót zbliżaących się nieprzyiacioł, i blizko stoiące rycerstwo do czynienia mężnego zapalał. Nie mógł więc być obecnym bitwie do końca; wyprowadził Pana z tłumu własny iego Sekretarz; zatém X. d. 18 przyiechał do Blankenburg: zdaniem lekarzów rana niebezpieczną nie iest.

Ten smutny przypadek nie ztrwożył bynaymniey

Pruskiego rycerstwa, nie przestawali porażać nacierających Francuzów; Fryderyk 3 wszędzie był obecny, sam hetmanił, w ogień prowadził, narażaiąc się na oczywiste niebezpieczeństwo, 2 koni pod nim ubito. Za przykładem idąc Monarchy Wodzowie Pruscy, stawili się mężnie, iak przystało uczniom W. Króla, którego pamięć droga iest narodowi. Między innemi dystyngwował się naybardziey X. Orange Fulda. Jazda Pruska od początku do końca statecznie odpierała przeciwną, piechotę miał liczniejszą nieprzyiaciel; tę bagnetem spotykała zawsze Pruska z niewydziwioną odwagą, i z wielką klęską. Nieprzyiacielscy strzelce do samych prawie naszych Officyerów zdali się celować. Całe walczących szeregi z obustron padały od ognia działowego i ręcznego, nikt przecie ustępować z boiowiska nie myślał, chociaż od godziny z rana 3 do 5 z południa nieustannie krew przelewano. Wtenczas nieprzyiaciel otrzymał posiłek, 10 t. woysk świeżych, które Ney przyprowadził.

Twierdzić możemy, że Prussaków i Francuzów w bitwie pod Auerstaedt było naymniey 200 t. Srodki obu przeciwnych armii ścierały się naydłużey, walczyły nayuporniey poniosły nayw iększą klęskę, Liczą zabitych i ranionych od 30 do 40 t. Lecz o tém ieszcze niema pewności urzędowey; może być strata z obu stron powiększona, iak pospolicie się zdarza. Równym sposobem nie podobna ieszcze nic pewnego mówić o wodzach z obustron poległych: to tylko pewna że Feld Marszałek Mollendorf, G. Kalckreuth i Blucher nie zgineli; Ruchel miał ranionym zostać. Regiment dragoński imienia Królowey dystyngwuiąc się nad inne, stracił naywięcey; artyllerya Pruska iest w całości. Miasteczko Auerstaedt podczas bitwy spalone.

Część armii Fryderyka 3 ciągnie do Magdeburga; względem obrótów dywizyi X. Holenlohe niema pewney wiadomości. Rezerwa pod kommendą X. Eugeniusza Wurtembergskiego, na d. 15 Lipsk przechodziła. Do Naumburg i mieysc okolicznych przyniesiono tysiące ranionych nieprzyiaciół. Graf Haugwitz i Luchesini z Weimar udali się do Frankenhausen. Davoust iest na drodze prowadzącey do Dessau. Dwór Brunswicki przeniosł się do Schwerinu: do Hamburga posłano przestrogę, ażeby żadnych towarów żadnych statków, lądem i Elbą nie posyłano do Magdeburga W Berlinie spokoyność zupełna: wielu nawet majętnych obywatelów, maiących ziemską własność w okolicy, przeniosło się do stolicy dla większego bezpieczeństwa. w takim stanie znaydował się Berlin do d. 24 pazdziernika.

O bitwie w którey życie stracił X. Ludwik, nowe mamy szczegóły. Dał onemu X. Hohenlohe 7 t. żołnierza, i ciągnąć do Rudolstadt zalecił, końcem ułatwienia odwrótu dywizyi G. Tauenzien w Hof stoiącey. która z tego mieysca do głównego korpusu ustępować miała. X. Ludwik d. 10 rano przechodząc rzekę Saal, postrzegł na przeciwney stronie 5 t. Francuzów, i natychmiast uderzył; po krótkiey utarczce cofnął się nieprzyiaciel, lecz w tém omyłka była: ta straż przednia zasłaniała Prussakom widok M. Bernadotte na czele 30 t. ciągnącego na boiowisko. Prussacy obronną ręką ustępuiąc przewyższaiącey liczbie staneli nad rzeką, cała ich strata nie przenosi 1500 ludzi, nieprzyiaciół bez porównania więcey poległo. Z naszey strony batalion piechoty lekkiey Klock, i drugi Prusko południowy, stawiły się naylepiey Ta litwa niewieleby zaistę znaczącą została w dzieiach narodu Pruskiego, gdyby na końcu rozprawy nie poległ X. Ludwik. Zdawał się przeczuwać śmierć swoią; albowiem wyieżdżaiąc na kampanią, głośno oświadczył, że iuż więcey Berlina oglądać nie będzie; i testament gotowy zostawił.

Szwedzi dotąd spokoyni w Pomeranii, ruszać zaczeli z stanowisk swoch. Z Stralsundu posłano dywizyą ieszcze nową na zmocnienie żołnierza, który dawniey osadził kray Lawenburgski; ogółem iest ich w tém mieyscu 2500, którzy wkrótce mogą otrzymać posiłki nowe; tymczasem wspomniany korpus wystąpił w pole; i rozłożył się nad brzegiem Elby.

PARYZ d. 10 Pazdziernika. Lord Laud rdale wczora opuścił stolicę naszą powracaiąc do Londynu. Nie dziś dopiero traciemy nadzieię pokoiu z Anglią blizkiego, iuż dawno widzieliśmy negocyacye zerwane przez oddalenie się do Niemiec G. Clarke; Lord zaś dawnoby znaydował się w oyczyznie, gdyby go nie zatrzymała choroba. Podobym sposobem nikt nie wątpi, że nową woynę na lądzie mieć będziemy, widząc przygotowania do niey czynione w kraiu całym. Paryż ogołocony z żołnierza, milicyi własney powierzył domowy porządek, cokolwiek zostawało półków w departamentach, cokolwiek można było ich oderwać od portów i straży nadbrzeżów Oceanu, pośpieszaią wszystkie do Renu niższego, Moguncyi, Strasburga. Do Cantonów RP. Szwayarskiey posłano zalecenie względem formowania regimentów tego narodu, które maią zostawać na żołdzie Francuzkim: nowozaciężnych odsyłać kazano do Rennes, Lille Besancon. Uczony Oberlin umarł w Strasburgu; był członkiem Jnstytutu narodowego, i dyrektorem Gymnazyum Protestantów.

NEAPOL d. 27 Września. Spokoyność nie powróciła ieszcze do Calabryi, Massena z wielo GG. na czele kilku dywizyi kray cały przebiegaiąc, usiłuią nakłonić mieszkańców do posłuszeństwa, lecz nadaremne dotąd były obietnice i pogrożki, ogłoszona amnestya z rozkazu Józefa Buonaparte nie wielu sprowadza do domów, inni w górach Appeninu ukryci, czekaią wybawicielów, i powrótu dawnego rządu. Zrachować niepodobno iak wiele kray pomieniony stracił w rozruchu dzisieyszym, to pewna, iż naymniey licząc zgineło ludzi 30 t.

Gdy się to dzieie na południu Królestwa, inne prowincye podobnych klęsk doznaią; w każdey znayduie się mnóstwo nieukontentowanych z odmiany rządu, co sposobu myślenia bynaymniey nie taiąc, głośno zapowiadaią nieprzyiaźń naiezdnikom; ci liczbą wyższi słabszych i źle uzbroionych gromią, przez co powiększa się krwi rozlew i spustoszenie kraiu bez żadney korzyści Sidney Smith ukazuie często eskadry swoie w różnych mieyscach, grożąc lądowaniem, którego ieszcze nie przywiódł do skutku.

Fra Diavolo był w mieście Sora, iakeśmy donieśli; znaydowało się przy nim kilkaset ludzi zbroynych, którym według powieści Francuzkiey, wodz dozwalał wszystkiego, rabunku i swawoli, tak dalece iż w wielu mieyscach obywatele sami uzbroić się musieli przeciw napaści. Józef Buonaparte wysyła w te strony G. Espagne, 6 tego zbliżeniu się słysząc Diavolo, twierdzę wspomnianą opatrzyć kazał do obrony: Przybywaią nakoniec Francuzi; szturm się zaczyna. Półkownicy Cavaignac, Forestier, Thomas trzema kolumnamii do murów przystąpili, ostatni wdarł się pierwszy do miasta: nikomu nie przebaczono, nikt prawie nie został w życiu, trupem zbroynych i bezbronnych napełniły się ulice, rynki domy. Espagne zalecił swoim szukać Diavolo, nie znalazł się iednak po długiém szukaniu i pilném w liczbie zabitych aniteż ieńców; zkąd wniosek, iż uciec potrafił. Przed szturmem zabrał u mieszkańców w Sora, cokolwiek mieli w groszu gotowym. Pa-

piery iego wszystkie znaleźli Francuzi. G. Espagne żołnierstwu swoiemu nie dopuścił miasto zapalić, nie mógł iednakże przeszkodzić zupełnemu onego zrabowaniu. Nie całą tu miał potęgę Diavolo, druga iey dywizya prowincyą Lavora przebiegała, którą znalazłszy pod Atina G. Tisson, zwalczył, i do rozproszenia się przymusił.

TRIESTE d. 15 Pazdziernika. Wiadomości ze Włoch odebrane donoszą, iż woyska Francuzkie w kraiu Neapolitańskim od powstaiącego narodu tak dalece porażone zostały, że im ustępować trzeba było do granic państwa Kościelnego; zwycięzce uciekaiących nieprzyiacioł zblizka ścigali; kilku przednieyszych GG. poledz miało w bitwie, te same listy znać daią, iż Anglicy z Calabrami ziednoczeni zbliżywszy się pod stolicę Neapol, Józefa Buonaparte w niey oblegli. Czekamy obszernieyszego rapportu o zdarzeniach tak ważnych. Jnne listy z Wenecyi donoszą, że w tém mieście zaszły straszliwe rozruchy; szczegółów żadnych nie wiemy, to przynaymniey pewna, iż d. 5 G. kommenderuiący załogę Francuzką ogłosił zakaz pod karą śmiertelną ażeby nikt cudzoziemiec i kraiowy nie śmiał wychodzić z tey stolicy; za czém nastąpić miało wybieranie gwałtowne ludzi do woyska Włoskiego, ztąd zaś początek nieukontentowania i buntu.

LONDYN d. 12 pazdziernika. Bez wątpienia zayść musiały nieprzełamane trudności w negocyacyach z Francyą, ponieważ Lauderdale d. 9. opuściwszy Paryż powrócił do oyczyzny, chociaż nie zupełnie uzdrowiony. Ministrowie podobno zechcą o tém zdarzeniu donieść narodowi, gdy zgromadzi się Parlament. Tymczasem uzbraiamy się na lądzie i morzu, ażebyśmy nieprzyiaciołom naszym klęskę naywiększą zadali. Departament Admiralicyi wyrachował, iż na utrzymanie 120 t. ludu morskiego przez r. 1807 trzeba 21 mill. FS. Eskadry nasze do wysp Antilskich, Ameryki połudnowey, morza środziemnego z woyskiem przeznaczone inne wyszły pod żagle, drugie wkrótce wyniądą. Przybycia wielkiey flotty kupieckiey z wysp Antilskich wyglądamy; widziano pasuiącą się z nawałnościami pod 50 grad. długości, 39 szerokości półn. O Francuzkiey eskadrze Adm. Willaumetz nic ieszcze pewnego; Amerykańskie pisma donoszą, iż wbiegła do Bostonu; inne zaś utrzymuią, że znayduie się w Martinice zkąd za odebraniem posiłków Europeyskich, ma przedsięwziąć taiemną wyprawę.

Odebrawszy wiadomość, że gorączka żółta zupełnie ustała. w Hiszpanii, rząd nasz rozkazał, ażeby okręta narodów oboiętnych do Anglii przychodzące z portów Króla Katolickiego, odtąd nie były przymuszane do odbywania kwarantanny; od którey powinności wolne nie są statki handluiące w Ameryce północney, gdzie chociaż wspomniana choroba w teraznieyszey porze nie czyni szkody w ludziach, iak dawniey zwykła, iednak miasta znacznieysze nie są wolne od wszelkiey boiaźni, ponieważ dość często ukazuie się na różnych mieyscach.

Lord Collingwood donosi, że Francuzkie i Hiszpańskie eskadry Admirałów Rosilly i Salcedo, w Cadix i Carthagenie dotąd zachowuią się spokoynie, czyniąc iednak przygotowanie do żeglugi. Na morzu środziemném woyna nowa, zapowiedział ią Cesarz Mankański Duńczykom, rozkazuiąc, ażeby iego korsarze zabierali okręta tego narodu. Za kilka d. widzieć będziemy w kościele Westmunsterskim złożone zwłoki Foxa bez wielkiey okazałości, w monumencie od przyiacioł zgotowanym. Wkrótce po tym obrządku nastąpi elekcya Reprezentanta na mieyscu zmarłego Ministra: Percy zapewne dostoyność otrzyma, ponieważ Sheridan wyraznie oświadczył, iż ofiary Elektorów nie przyimie nie chcąc narazić się obywatelom miasta Stafford, którzy go raz szósty iednomyślnie potwierdzili na tym stopniu.

BAMBERG d. 11 Pazdzierni a. Rozumiano, że kro i nieprzyiacielskie będą zaczęte między Coburg, Hildburghausen, Meinungen, ponieważ w te strony udał się Napoleon po walney radzie z GG. swoiemi w Cronach; tamże ciągnęły woyska Pruskie, obrawszy wygodne stanowisko za lasem Thuringii; lecz gdy trudno było o żywność w tey krainie, a Soult i Ney z Palatinatu wyższego nadeszli, postępuiąc blizko Czeskich granic, Fryderyk 3 obrał inne położenie dla armii swoiey między Erfurt i Naumburg.

STUTTGARD d. 13 pazdziernika. Dziś był popis pierwszey dywizyi woyska Wurtembergskiego, które iest przeznaczone do odprawienia kampanii; składa się z 7 szwadronów, tyluż batalionów, i 2 kompanii artylleryi, konney i pieszey; wodzem będzie GL. Seckendorf. ten iutro póydzie do Mergentheim w Frankonii, gdzie zebrać się ma zprzymierzeńców Reńskich 10 t. druga dywizya woysk naszych wystąpić ma za granice państwa nie mieszkaiąc, to iest d. 15.

PASSAU d. 13 pazdziernika. Powiększały nad miarę rzecz doniesienia o zgromadzeniu się licznych woysk Bawarskich w okolicy naszey i uformowanym kordonie nad Jnn rzeką. Passau ledwie ma słabą załogę; kordon G. Siebein składa się z 2 lub 3 półków tylko; całą potęgę państwa swoiego Maxymilian 1 wysłał do Frankonii i Saskich granic, gdzie się otwiera teatr woienny. Podobnym sposobem Austryacy mało żołnierzy maią w Austryi wyższey; wszystkie regimenta wysłano do Czech, gdzie spodziewaią się ieszcze przybycia 17 Wę ierskich.

AMSTERDAM d. 14 pazdzierrika. Z Paryża wiadomość odbieramy, że Lauderdale po zerwanych dawno negocyacyach odiechał do oyczyzny. Lord Maire Londyński snadź o tém przestrzeżony wcześnie od Ministrów, rzecz iak stać się miała obiawił kupcom Angielskiey stolicy, ażeby handlowe interessa miarkować umieli. O armiach naszey i Francuzkiey, nad Renem niszym zgromadzonych między Wesel i Dusseldorf nie mamy nic nowego; podobno ieszcze nie ruszyła wgłąb Niemiec, gotowość iednak czyniemy do wyprawy. Słychać, iż G. Lecoq zbliża się do granic Batawskich na czele woyska Pruskiego; potęga nieprzyiacioł nieznaioma, dotąd iednak nie rozpoczęły się kroki nieprzyiacielskie w tych stronach. Wysokie stany podziśdzień nie ogłosiły zdania swoiego, iakim sposobem publiczny skarb napełniony być ma na nieuchronną potrzebę mówionoże rząd postanowił pożyczyć 4tlka mill. zł. hol. u obywatelów Amsterdamu, Dordrecht, Rotterdamu; lecz do tego nie przyszło, nawet nie obiawione warunki tey pożyczki dawnym zwyczaiem. Zważaiąc, przez iakie nieszczęść i klęsk rozlicznych koleie przechodził Batawski narod prawie bez przerwy od r. 1779, co cierpiał przez domowe niezgody, rewolucye, rządowe odmiany, co stracił przez tylokrotne i przedłużone handlu swego osad zamorskich zniszczenie, przez zawoiowanie naywaźnieyszych osad zamorskich, spodziewać się nie podobno, ażeby bankierowie nasi i kapitalistowie dziś mogli ofiarować oyczyznie summy swoie na procent niżey niż mniey iak dawniey czynili.